

MYSLÍTE SI, ŽE MÁTE DOMA **ORIGINÁL OD SLAVNÉHO MALÍŘE? NEBO PRAVÝ MÍŠEŇSKÝ PORCELÁN? EXPERTIZA VÁS MŮŽE ZKLAMAT**

To je jasně Kupka!

Synovec přítelkyně milenky krále Karla II. Rumunského – Eleny Lupescu – zažil před pár dny šok. Zdědil po tetě náušnice. Tetičce je dala ona kamarádka jako dar, jenže jí se nelíbily – byly velké, tak dala „šmuk“ do šuplíku. Příbuzný je nechal ocenit. Šperk má cenu 18 milionů Kč. Jde o pravé těžké perly. To je ojedinělé... Vesměs mají cennosti z rodinných „trezorů“ menší cenu, než jaká se v rodu traduje. I autor bývá jiný.

■ Dědův Špála

„Máme obraz, o kterém se vypráví, že ho děda koupil od malíře. Má to být originál od Špály. Kytky ve váze, což je věrohodné,“ říká Jarka Stejskalová. „Už jsem si slibovala, že ho vezmu ke znalci, aby řekl, jestli je to pravda. Ale když ne? Docela na jeho cenu spoléháme,“ směje se podnikatelka. Není sama, takových majitelů uměleckých děl je víc. Co když však to jejich je falzum? Kdo to chce slyšet?... „Klientů, kteří chtějí zjistit pravost artefaktu, jež mají doma, je moc,“ přiznává PhDr. Michal Šimek, odborník na výtvarnou oblast z aukčního domu Dorotheum Praha. Lidé přicházejí se starými obrazy, šperky, soškami. Touží vědět pravdu jen tak, jindy proto, že hodlají věc prodat. „Někdy se v rodině traduje, že jim na zdi visí cenný originál, oni se ho ve finanční tísní rozhodnou prodat a zde se dozvědí, že je to omyl, že jde o padělek. Bývá to smutné, pro někoho traumatizující,“ říká.

■ Koho si dáme?

Emil Filla, František Kupka, Josef Šíma, Josef Čapek, Jindřich Štyrský, Jan Zrzavý, Toyen, Adriana Šimotová – to jsou autoři, jejichž obrazy dnes „jedou“. Jinými slovy: prodávají se za vysoké ceny. Jeden je koupí proto, že je milovník umění, druhý do nich spekulativně ukládá finance. Nicméně oba typy klientů platí! I proto jsou ti tvůrci magnet pro plagiátory. „František Kupka? Ideální autor pro padělatele! Je to žádaný umělec, jeho obrazy se prodávají velice drah a laikovi se může zdát, že napodobit jeho rukopis lze jednoduše. Na

Máte na půdě obraz od Marka Chagalla? Traduje se, že ho vaší babičce věnoval movitý ctitel? Budiž, ale spíš jde o mylnou rodinnou historku nebo se někdo z vašich blízkých stal obětí podvodu. Není to ojedinělé. Falza děl známých autorů se objevují dodnes a naděje, že máte originál, je krásná...

Podvod
za **390**
milionů Kč

Jeden z největších procesů s padělateli a obchodníky s falešnými uměleckými díly v poválečném Německu začal loni. Obvinění prodávali díla modernistů Maxe Ernsta, Maxe Pechsteina a Heinricha Campendonka. Měli si přijít na v přepočtu 390 milionů Kč! Tvrдили, že obrazy pocházejí ze sbírek Jägerse a Knopse. Ty ovšem neexistovaly. Podnikatel W. Jägers, dědeček obžalovaných sester, zemřel roku 1992 a stejně jako W. Knops, jehož vnuk je v kauze namočen, nikdy obrazy nesbíral. Šikulové (53, 67, 60 a 54) podvedli aukční domy v Německu i pařížské galerie.

druhou stranu má tento malíř, 'výhodu' v tom, že jeho dílo je podrobně monograficky zpracované, katalogizované,“ říká Michal Šimek. I u velmi sledovaného autora může být odborník zaskočen „novinkou“! „Měl jsem klienta, který přinesl Kupkova díla v domnění, že jsou autentická. Srovnáním s originály a katalogy jsme to záhy vyloučili,“ zmiňuje. Jak se dotýčný tvářil? „Šťastný nebyl, ale co podnikl se svým majetkem dál, nevím. Nemáme právo mu ho zabavit jako třeba ve Francii. Tady záleží na úmyslu a charakteru člověka.“

■ Falza byla, jsou a budou

Problém falz je starý. Na trhu byla v 19. století i za první republiky. „Setkávám se s falzy, nad nimiž říkám: ‚Ten styl jsem už viděl!‘ Nemůžu doložit, že je to jeden padělatel, ale podoba kopírování tam zřejmá je,“ sděluje odborník s tím, že padělatelé mají různé filozofie; ten se rozhodne pro nápodobu mistra, čímž chce získat velké peníze hned, jiný se specializuje na menší umělce a volí profitovat z prodeje falz „po kapkách“. „Roli hraje i společenský zájem o autora. Třeba díla Františka Kavána byla padělána už za jeho života, což se ví. Při určování pravosti jeho obrazů člověk zpozorní.“ Svě o plagiátorství ví i herec a malíř Jan Kanyza – loni jeho obraz kdosi napodobil a prodával. „To falzum se jmenuje *Boží znamení* a bylo nabízeno za

